

NORGES HØYESTERETT

Den 26. november 2009 avsa Høyesterett dom i

HR-2009-02232-A, (sak nr. 2009/716), sivil sak, anke over dom,

Anders Magne Melingen
Nils Terje Melingen
Mons Asbjørn Melingen
Ingeborg Astrid Melingen

(advokat Anne-Sofie Lutro – til prøve)

mot

Edvard Melingen

(advokat Stig J. Harris)

STEMMEGIVNING :

- (1) Dommer **Øie**: Saken gjelder krav om naturalutlegg i en fast eiendom etter skifteloven § 61.
- (2) Den omtvistede eiendommen er gnr. 36, bnr. 3 på Hundvåkøy i Austevoll kommune. Gården ligger i et typisk landbruksdistrikt. Bebyggelsen består av et våningshus, en driftsbygning, en garasje, et vedhus, et eldre naust og et naust med kai. Eiendommen er samlet på rundt 190 da, hvorav rundt 160 da er utmark/lynghei. Jordbruksarealet er på rundt 15 til 19 da. De største utmarksteigene ligger noen hundre meter fra innmarksteigen. I tillegg er det utmarksteiger på tre holmer som tilhører gården.
- (3) Partene i saken er søsken. Deres foreldre – Aslaug Målfrid og Mons E. Melingen – ervervet gnr. 36, bnr. 3 i 1958. De drev kombinert fiske og tradisjonelt landbruk med hest, kyr, griser, høns og sauer. På grunn av sviktende helse ga foreldrene opp landbruksvirksomheten på begynnelsen av 1990-tallet. Den siste tiden hadde de da bare drevet med sauehold.
- (4) I 1976 ble det gitt konsesjon for fiskeoppdrett knyttet til eiendommen. Denne virksomheten drives i dag som et familieaksjeselskap, hvor samtlige søsken har aksjer. Konsesjonen er ikke lenger knyttet til gnr. 36, bnr. 3.

- (5) Alle sakens parter vokste opp på gården, men flyttet hjemmefra i tidlig alder i forbindelse med skolegang og jobb.
- (6) Edvard Melingen er den eldste av søsknene. Han flyttet tilbake til Hundvåkøy i 1980 og bosatte seg i et hus på naboeiendommen til gnr. 36, bnr. 3. Fra 1986 arbeidet han på heltid i oppdrettsvirksomheten, hvor han ble daglig leder i 1992.
- (7) I 1991 gikk Edvard Melingen til innkjøp av villsau, som han først hadde på utmarksbeite på holmene tilknyttet gnr. 36, bnr. 3 og senere på gårdens innmark. I 2004 etablerte han Melingen Gardsbruk ANS sammen med sin kusine, Else Marie Alsåker, som eier naboeiendommen til gnr. 36, bnr. 3. Edvard Melingen har hatt styreverv i Norsk Villsaulag og Austevoll Villsaulag. I hele perioden har han drevet landbruksvirksomheten ved siden av arbeidet i oppdrettsanlegget.
- (8) Anders Magne Melingen og Nils Terje Melingen har i en årrekke brukt sjøtomten med naust og betongkai til oppbevaring av båt, garn og teiner og annen alminnelig bruk i tilknytning til fritidsfiske. Særlig for Anders Magne Melingen er fiske en stor hobby. Våningshuset er først og fremst benyttet av Mons Asbjørn Melingen og Ingeborg Astrid Melingen samt deres familier i forbindelse med ferier og familiesammenkomster. Mons Asbjørn Melingen har også overnattet i huset i tilknytning til sitt arbeid. De to søsknene har utført noe vedlikehold og forefallende arbeid på eiendommen.
- (9) De ankende parter har alle enten fått tomt eller tilleggsareal til eksisterende tomt fra gnr. 36, bnr. 3, eller fått tilsagn om å få slik tomt. Planen var at også Edvard Melingen skulle bygge på en parsell fraskilt gården, men dette ble ikke gjennomført pga. etableringen av en vei gjennom parsellen. I stedet fikk han en tomt fraskilt fra naboeiendommen i bryllupspresang av sin onkel.
- (10) I offentlig skifte av Aslaug Målfrid og Mons E. Melingens dødsbo satte Edvard Melingen frem krav om å få gnr. 36, bnr. 3 utlagt til seg som best odelsberettiget. Arvingene ble enige om å avholde skiftetakst og herunder få avklart om eiendommen var å anse som odelsjord, jf. skifteloven § 125 andre ledd.
- (11) Ved skiftetakst 9. januar 2006 kom Midhordland tingrett (nå Nordhordland tingrett) til at eiendommen ikke er odelsjord. Nordhordland tingrett kom ved skifteovertakst 6. juli 2007 til samme resultat.
- (12) Edvard Melingen reiste deretter skiftetvist for Nordhordland tingrett med krav om å få eiendommen utlagt til seg på skifte, prinsipalt etter skifteloven § 62 om eiendom som er odelsjord, subsidiært etter § 61 andre ledd andre punktum. Nordhordland tingrett avsa 24. april 2008 dom med slik slutning:

”1. Saksøkte frifinnes.

- 2. Edvard Melingen betaler saksomkostninger til de saksøkte med 68.930 – sekstiåttetusennihundreogtretti – kroner med tillegg av den alminnelige forsinkelsesrente etter forsinkelsesrenteloven § 3 første ledd første punktum fra utløpet av oppfyllelsesfristen til betaling skjer. Oppfyllelsesfristen er 2 – to – uker fra forkynnelse.**

3. **Edvard Melingen betaler utgifter til fagkyndige meddommere med 45.921 – førtifemtusenihundreogtjueen – kroner. Oppfyllelsesfristen er 2 – to – uker fra forkynnelsen.**”
- (13) Edvard Melingen anket dommen til Gulating lagmannsrett. Anken var begrenset til å gjelde kravet om å få eiendommen utlagt etter skifteloven § 61 andre ledd andre punktum. Gulating lagmannsrett avsa 24. februar 2009 dom med slik domsslutning:
- ”1. **Edvard Melingen gis rett til i dødsboet etter Mons E. og Åslaug Målfrid Melingen å få utlagt på sin lodd gnr. 36 bnr. 3 i Austevoll til skiftetakst.**
2. **Anders Magne Melingen, Nils Terje Melingen, Mons Asbjørn Melingen og Ingeborg Astrid Melingen dømmes til in solidum å betale sakskostnader for lagmannsretten til Edvard Melingen med kroner 94 887 – nittifiretusenåttehundreogåttisju –.**
3. **Anders Magne Melingen, Nils Terje Melingen, Mons Asbjørn Melingen og Ingeborg Astrid Melingen dømmes til in solidum å betale sakskostnader for tingretten til Edvard Melingen med kroner 60 000 – sekstitusen –.**
4. **Oppfyllelsesfrist for punkt 2 og 3 er 2 – to – uker fra forkynnelsen av dommen.**”
- (14) Anders Magne Melingen, Nils Terje Melingen, Mons Asbjørn Melingen og Ingeborg Astrid Melingen har anket til Høyesterett over rettsanvendelsen, bevisvurderingen og saksbehandlingen – mangelfulle domsgrunner. Saken står i det vesentlige i den samme stilling for Høyesterett som for lagmannsretten.
- (15) De ankende parter – *Anders Magne Melingen, Nils Terje Melingen, Mons Asbjørn Melingen og Ingeborg Astrid Melingen* – har i det vesentlige anført:
- (16) Lagmannsretten har stilt for små krav til vilkåret ”gode grunner” i skifteloven § 61 andre ledd andre punktum. Det går frem både av forarbeider og rettspraksis at vilkårene for å få naturalutlegg er strenge – det dreier seg om en snever unntaksregel som bør benyttes med varsomhet.
- (17) Best odelsrett er i seg selv ikke en god grunn når eiendommen ikke lenger er odelsjord. Lagmannsretten bygger i realiteten på at en alminnelig forventning om å få overta eiendommen – knyttet til best odelsrett – er tilstrekkelig grunn. Det er feil rettsanvendelse.
- (18) Også bevisvurderingen er feil. Edvard Melingen har ikke innrettet seg etter en spesiell forventning om å få overta eiendommen, men bare etter en alminnelig forventning som best odelsberettiget. Det var heller ikke grunnlag for noen forventning utover forventningen knyttet til odelsretten. Foreldrene regnet med at den eldste sønnen kom til å overta siden han hadde best odelsrett, men det er uklart hva de har ment og ønsket utover dette.
- (19) Lagmannsretten har korrekt lagt til grunn at Edvard Melingen ikke har behov for eiendommen. Hans bruk er knyttet til beitemuligheter og løa. Villsaudriften har hobbypreg og kan fortsette selv om han ikke får utlagt eiendommen til seg.

- (20) Det er også feil bevisvurdering når lagmannsretten legger til grunn at de ankende parter ikke har rimelig grunn til å motsette seg naturalutlegget. De har alle vokst opp på eiendommen og har brukt den på ulikt vis etter at de flyttet hjemmefra – dels som feriested, dels i tilknytning til fiskevirksomhet. Alle søsknene har et sterkt ønske om å overta eiendommen. Edwards interesser skiller seg ikke klart fra søsknenes interesser.
- (21) De ankende parter har lagt ned slik påstand:
- ”1. **Anders Magne Melingen, Nils Terje Melingen, Mons Asbjørn Melingen og Ingeborg Astrid Melingen** frifinnes for kravet om utlegg av gnr. 36 bnr. 3 i Austevoll kommune.
 2. **Edvard Melingen** dømmes til å betale saksomkostninger til **Anders Magne Melingen, Nils Terje Melingen, Mons Asbjørn Melingen og Ingeborg Astrid Melingen for tingretten og lagmannsretten, samt saksomkostninger for Norges Høyesterett til det offentlige.**”
- (22) Ankemotparten – *Edvard Melingen* – har i det vesentlige anført:
- (23) Det er verken feil bevisbedømmelse eller rettsanvendelse når lagmannsretten har kommet til at det foreligger ”gode grunner” for at eiendommen skal utlegges Edvard Melingen, og at søsknene ”ikke har rimelig grunn til å sette seg imot” naturalutlegg.
- (24) Justisdepartementet foreslo at det skulle stilles krav om sterke grunner for naturalutlegg, men dette ble av Stortinget nedjustert til et krav om gode grunner. Følgelig må det foreligge kvalifiserte, men ikke sterke grunner. Lagmannsretten har ikke lagt et for mildt krav til grunn.
- (25) Ved spørsmålet om det finnes gode grunner, må man se på partenes posisjon i dag og ikke på bakgrunnen for at de har kommet i denne posisjonen. Odelsretten er bakgrunnen for at alle parter har hatt en forventning om at Edvard Melingen skulle overta eiendommen. Frem til skiftet har alle innrettet seg på at han skulle overta. Det var også bare Edvard Melingen som ville overta driften. Forventningene og innretningen skjedde i en periode hvor det var uomtvistet at eiendommen var odelseiendom. At dette ikke lenger er tilfelle, medfører ikke at de gode grunnene faller bort. Den innretning og det behov som nå foreligger, er tilstrekkelig i seg selv.
- (26) Edvard Melingen flyttet hjem til bygda, bosatte seg like i nærheten av gården, og begynte i 1985 å arbeide i familiens oppdrettsanlegg, som den gangen var tilknyttet gården. Han leder i dag denne familiebedriften. I 1991 startet han i tillegg med villsau. Foreldrene hadde kort tid i forveien avviklet dyreholdet de selv drev, som på den tiden var sauedrift. Eiendommen er godt drevet. Det er i denne delen av landet vanlig med små bruk som krever annet arbeid utenfor bruket. Edvard Melingen har drevet innenfor de offentligrettslige krav på området, gjort de investeringer som er nødvendig og fått nødvendig kompetanse. Han har innrettet seg på fortsatt drift. Tilknytningen til familieeiendommen vil være viktig for et fortsatt samarbeid med kusinen i Melingen Gardsbruk ANS.
- (27) Edvard Melingen forventet å overta gården og visste at også foreldrene forventet at han skulle overta. I hele sitt liv hadde han fått høre av foreldrene at det var han som skulle overta gården, og han hadde best odelsrett i alle fall så lenge faren levde. Ingen protesterte mot at han skulle overta eller mot den bruken han gjorde av gården fra 1991.

- (28) Anken må forstås slik at den er begrenset til å gjelde vilkåret om gode grunner for naturalutlegg, og ikke vilkåret om at de øvrige loddeiere ikke må ha rimelig grunn til å motsette seg naturalutlegg. Søsknene har uansett ikke rimelig grunn til å motsette seg at Edvard Melingen får utlagt gården til seg. De har alle enten fått tomter/tilleggsarealer til tomter eller løfte om tomt og ønsker bare å bruke eiendommen til fritidsformål.
- (29) Ankemotparten har lagt ned slik påstand:
- ”1. Anken forkastes.
 2. **Anders Magne Melingen, Nils Terje Melingen, Mons Asbjørn Melingen og Ingeborg Astrid Melingen dømmes solidarisk til å betale sakens omkostninger for Norges Høyesterett til det offentlige, med tillegg av den alminnelige forsinkelsesrente etter forsinkelsesrenteloven § 3 første ledd, første punktum fra forfall til betaling skjer.”**
- (30) *Mitt syn på saken*
- (31) Skiftelovens utgangspunkt er at boets eiendeler skal selges hvis ikke loddeierne blir enige om fordelingen. En loddeier kan få utlagt bestemte eiendeler i boet når ingen av de øvrige loddeiere motsetter seg det, se skifteloven § 61 første ledd og andre ledd første punktum. I andre ledd andre punktum heter det imidlertid:
- ”Er det uenighet om en loddeier skal få utlagt bestemte eiendeler, kan de bare legges ut til han dersom gode grunner taler for det, og det ikke er noen rimelig grunn for de andre loddeiere til å sette seg mot det.”**
- (32) Loven stiller altså to kumulative vilkår: Den som krever naturalutlegg, må ha gode grunner for det, og de øvrige loddeiere må ikke ha rimelig grunn til å motsette seg naturalutlegg.
- (33) Ankemotparten har anført at anken bare retter seg mot vilkåret om gode grunner. Som jeg kommer tilbake til, henger de to vilkårene sammen; det er en viss grad av gjensidig avhengighet mellom dem. Derfor er det etter mitt syn unaturlig å anse anken begrenset til bare ett av vilkårene.
- (34) I avgjørelsen i Rt. 1978 side 1513 er det på side 1516 til 1517 gjort rede for bakgrunnen for bestemmelsen om naturalutlegg. Jeg viser til denne redegjørelsen, og peker særlig på at Justisdepartementet opprinnelig hadde foreslått at den som krever naturalutlegg, måtte ha ”sterke grunner” for det. Justiskomiteen ønsket et litt svakere uttrykk og gikk inn for et krav om ”gode grunner”. Dette forslaget ble forelagt for Justisdepartementet, som i brev 2. februar 1971, gjengitt i Innst. O. XIX for 1970–71 på side 41, uttalte at man ikke hadde innvendinger mot å benytte et svakere uttrykk. Departementet viste imidlertid til at ”det etter utkastet også er et vilkår at de andre loddeierne ikke har noen rimelig grunn til å motsette seg en fordeling”.
- (35) Om det nærmere innholdet av unntaksbestemmelsen heter det i Rt. 1978 side 1513 (side 1517):
- ”Så vel ordlyden i skiftelovens § 61 som av forarbeidene fremgår at hovedregelen fortsatt er at boets eiendeler skal selges dersom noen loddeier krever det. Bestemmelsen**

i § 61 annet ledd annet punktum om naturalutlegg til loddeier tross protest fra medarving er en unntaksregel som er gitt for å hindre de støtende resultater som en ubetinget salgsregel kan føre til. Av dette følger at bestemmelsen må brukes med varsomhet. Dette følger også av lovens ordlyd som krever 'gode grunner' hos den som ønsker naturalutlegg, mens det er nok for å hindre slikt utlegg at andre loddeiere har 'noen rimelig grunn' til å motsette seg det.

Som forarbeidene blant annet viser, åpner § 61 annet ledd annet punktum ikke for noen rimelighetsvurdering av hvem som bør få naturalutlegg. Det er heller ingen alminnelig interesseavveining som bestemmelsen gir anvisning på. Den som krever å få overta bestemte eiendeler i boet, må under enhver omstendighet påvise 'gode grunner' såfremt noen medarving motsetter seg det. Først hvis det godtgjøres å foreligge gode grunner for kravet om naturalutlegg, blir det spørsmål om en interesseavveining, som imidlertid er av en noe særegen karakter. Etter § 61 annet ledd annet punktum legges forskjellige mål på de grunner som skal til for å få naturalutlegg, og de grunner som kan hindre slikt utlegg. Den som krever naturalutlegg, må godtgjøre vesentlig mer enn en interesseovervekt for å vinne frem. Men slik jeg ser det, består det en sammenheng mellom krav og motkrav. Jo mer velbegrunnet kravet om naturalutlegg er, desto mer skal det til for å hindre at kravet fører frem. Og på den annen side – jo svakere de gode grunner for naturalutlegg er, desto mindre trengs for at det må sies å være rimelig å motsette seg det. Under enhver omstendighet må avgjørelsen treffes på grunnlag av en konkret bedømmelse.”

- (36) Bestemmelsen i skifteloven § 61 andre ledd andre punktum er altså en unntaksregel som skal brukes med varsomhet. Loven åpner ikke for noen rimelighetsvurdering av hvem som skal få naturalutlegg eller noen alminnelig interesseavveining – den som krever naturalutlegg må godtgjøre vesentlig mer enn interesseovervekt for å vinne frem. Og jo sterkere grunner de øvrige loddeiere har for å motsette seg naturalutlegg, desto mer velbegrunnet må kravet om naturalutlegg være.
- (37) Rettspraksis bekrefter at det er tale om en relativt snever unntaksregel. Høyesterett har behandlet tre saker om naturalutlegg etter § 61 andre ledd andre punktum. I avgjørelsen i Rt. 1978 side 1513 ble det uttrykt tvil om hvorvidt et utvilsomt aktuelt boligbehov var tilstrekkelig for naturalutlegg av en leilighet. Etter en totalvurdering, hvor det i tillegg ble lagt vekt på at den som krevde naturalutlegg – avdødes sønnesønn – måtte ha hatt en ”rimelig forhåpning om engang å kunne overta” leiligheten, og at også arvelateren frem til sin død hadde gått ut fra at sønnesønnen skulle overta leiligheten, kom Høyesterett under dissens fire en til at vilkårene for naturalutlegg var oppfylt. De øvrige loddeiere hadde bare rent økonomiske interesser i å motsette seg naturalutlegg – motinteresser som etter Høyesteretts syn ikke sto sterkt.
- (38) I de to øvrige sakene forelå det sterke grunner for naturalutlegg. I saken i Rt. 1981 side 513 var det av sosiale grunner et ”særlig sterkt” behov for naturalutlegg, og i saken i Rt. 1984 side 552 forelå det en ”sterk arbeidsmessig og følelsesmessig tilknytning” til eiendommen. De som motsatte seg naturalutlegg, hadde i begge saker ikke selv noen interesse i å overta eiendommene.
- (39) Jeg kan ikke se at det har skjedd endringer i rettskildebildet som tilsier at det nå er grunnlag for å myke opp vilkårene for naturalutlegg. Vilkårene er derfor fortsatt relativt strenge.
- (40) I den foreliggende sak er det tale om et lite småbruk, som tidligere var odelseiendom, men som på grunn av utviklingen, ikke lenger er det. Sakens parter og deres foreldre har alle

vært seg bevisst at Edvard Melingen hadde best odelsrett. Lagmannsretten har funnet det bevist at både foreldrene og Edvard Melingen selv forventet at han skulle overta eiendommen. Jeg finner ikke grunnlag for å fravike denne bevisvurderingen. Spørsmålet er imidlertid hvilken vekt det i dag kan legges på denne forventningen når det ikke lenger er odelsrett knyttet til eiendommen.

- (41) Etter mitt syn vil det samsvare mindre godt med reglene om odelsrett – som er hensyntatt i skifteloven § 62 – om forventning om å overta eiendom på odel i seg selv kan utgjøre en god grunn etter § 61 andre ledd andre punktum. Dette ville også lett kunne frata bestemmelsen i § 61 dens preg av å være en relativt snever unntaksregel. Derimot må det kunne legges vekt på den tilknytning og det behov den tidligere best odelsberettigede faktisk har på det tidspunkt naturalutlegg kreves, selv om årsaken til tilknytningen og behovet har vært en forventning om å få overta på odel.
- (42) Edvard Melingen har etablert seg med hus utenfor den omtvistede eiendommen og har også sitt hovedyrke utenfor landbruket. Han bruker imidlertid eiendommen til beite for villsau, og også en løe er tatt i bruk i sauedriften. Han har satt opp gjerder, men har for øvrig ikke gjort investeringer av betydning på eiendommen.
- (43) Driftsresultatet for Melingen Gardsbruk ANS var i 2008 på 180 725 kroner, hvorav halvparten av inntektene tilkom Edvard Melingen. Men det er ikke bestridt at villsauvirksomheten ville gitt underskudd dersom Melingen Gardsbruk ANS ikke hadde mottatt driftstilskudd fra det offentlig. Sauene beiter også utenfor gnr. 36, bnr. 3, og det fremstår etter bevisførselen som uklart om Edvard Melingen vil bli nødt til å avvikle sin sauedrift dersom han ikke får overta gården.
- (44) Det er også uklart hvor sterkt foreldrene ønsket at nettopp sønnen Edvard skulle overta gården. De ankende parter har anført at det sentrale for foreldrene var at ett av barna skulle overta, ikke hvem av barna dette ville bli. Edvard Melingen har fremhevet at foreldrene overdro tomter/tilleggsareal eller ga tilsagn om tomt til alle hans fire søsken, mens han selv ikke har fått tomt på gården. Dette underbygger etter hans syn at foreldrene ønsket at han skulle overta.
- (45) Det følger imidlertid av Edvard Melingens skriftlige forklaring for Høyesterett at det opprinnelig også var meningen at han selv skulle bygge på en parsell tilhørende gnr. 36, bnr. 3. Planen ble ikke gjennomført fordi parsellen på grunn av veibygging ikke lenger lot seg benytte. Edvard Melingen fikk i stedet en tomt på naboeiendommen i bryllupsgave av sin onkel. Jeg kan etter dette ikke se at tomtetildelingene i særlig grad underbygger at foreldrene ønsket at Edvard Melingen skulle overta gården. Tvert imot kan mye tyde på at deres overordnede ønske – så langt det lot seg gjøre – var å behandle alle barna likt og sørge for at alle fikk del i eiendommen. Jeg finner det etter dette ikke bevist at foreldrene hadde noe klart uttrykt ønske eller forventning om at Edvard Melingen skulle overta gården ut over den forventning som fulgte av at de mente at han hadde odelsrett – og best odelsrett.
- (46) Også Edvard Melingens søsken har vokst opp på gården, og har i alle år opprettholdt tilknytningen til eiendommen, dels ved at våningshuset er benyttet til feriebruk, og dels ved at naust og kaiområde er benyttet til hobbyfiske. To av dem har også stått for noe vedlikehold. De har et klart ønske om fortsatt å benytte eiendommen. Den foreliggende

sak skiller seg dermed fra de tre tidligere saker Høyesterett har behandlet ved at også de som motsetter seg naturalutlegg, har en ikke ubetydelig tilknytning til eiendommen.

- (47) Min konklusjon er at Edvard Melingen ikke har godtgjort at han har en vesentlig sterkere interesse enn sine søsken i å overta den omtvistede eiendommen. Vilåårene for å få utlagt eiendommen som naturalutlegg er da ikke oppfylt.
- (48) De ankende parter har vunnet saken fullt ut. De har fri sakførsel for Høyesterett. Spørsmålet om utlegg etter skifteloven § 61 andre ledd andre punktum har budt på en viss tvil, og jeg finner at Edvard Melingen hadde god grunn til å få spørsmålet prøvd for domstolene. Sakskostnader bør derfor etter mitt syn ikke tilkjennes for lagmannsretten og Høyesterett, jf. tvisteloven § 20-2 tredje ledd bokstav a.
- (49) For tingretten var hovedspørsmålet om Edvard Melingen hadde krav på utlegg etter § 62, og det vesentligste av sakens utgifter må ha relatert seg til dette spørsmålet. Tingretten synes ikke å ha vært i tvil om løsningen. Jeg finner derfor at tingrettens avgjørelse om at Edvard Melingen må betale de saksøktes sakskostnader og utgifter til fagkyndige meddommere, bør bli stående.
- (50) Jeg stemmer for denne

D O M :

1. Tingrettens dom stadfestes.
 2. Sakskostnader for lagmannsretten og Høyesterett tilkjennes ikke.
- (51) Dommer **Stabel**: Jeg er kommet til at Edvard Melingen bør få utlagt eiendommen til seg. Jeg er enig med førstvoterende i at bestemmelsen i skifteloven § 61 annet ledd er en relativt snever unntaksregel. Jeg er også enig i at en ren forventning om å overta en eiendom på odell, ikke i seg selv kan utgjøre en god grunn etter § 61 annet ledd annet punktum.
- (52) Det å vokse opp på en landbrukseiendom som best odelsberettiget, kan imidlertid gi sterke føringer for de livsvalg denne gutten eller jenta tar. Den som stadig får høre at hun eller han skal overta, vil lett ikke bare få en forventning, men også lett føle en sterk forpliktelse til å holde seg til hjemstedet og fortsette gårdsdriften. Tilknytningen til gården er dermed ikke alltid fullt ut frivillig. I den grad forventningen følges opp ved at vedkommende faktisk innretter seg på å overta, mener jeg dette kan gi en spesiell tilknytning som må være relevant ved vurderingen av hva som er "gode grunner".
- (53) Etter mitt syn har Edvard Melingen, både ved å flytte tilbake til Hundvåkøy i 1980, og ved å ta arbeid i den fiskeoppdrettsbedriften som da lå til gården, lenge hatt en slik spesiell tilknytning. Han var også den av barna som videreførte det tradisjonelle landbruket foreldrene hadde drevet med, ved å ta opp villsauhold på eiendommen. Det er en kontinuitet i denne virksomheten som gir ham en annen og sterkere tilknytning til eiendommen, enn det søsknene har hatt. Selv om jeg legger til grunn at alle har følelsesmessig tilknytning til gården, og ønske om fortsatt bruk, er deres interesse – fritidsbruk – av en annen karakter.

- (54) Jeg legger til at de forhold jeg trekker frem er bakgrunnen for at lagmannsretten – etter umiddelbar bevisføring – kom til at Edvard Melingen har ”godtgjort vesentlig mer enn en interesseovervekt for å få utlagt eiendommen”. Jeg finner ikke grunnlag for å fravike denne bevisvurderingen innenfor en ellers relativt snever unntaksregel.
- (55) Jeg er derfor kommet til at tilstrekkelig ”gode grunner” foreligger, og at de øvrige søsknene ikke har rimelig grunn til å motsette seg naturalutlegg i eiendommen.
- (56) Dommer **Matheson:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med annenvoterende, dommer Stabel.
- (57) Dommer **Indreberg:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende, dommer Øie.
- (58) Justitiarius **Schei:** Likeså.
- (59) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

1. Tingrettens dom stadfestes.
2. Sakskostnader for lagmannsretten og Høyesterett tilkjennes ikke.

Riktig utskrift bekreftes: